فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال هشتم، شماره اول (پیاپی ۲۷)، بهار ۱۳۹۸
شاپای چاپی ۲۱۳۱-۲۳۲۲ شاپای الکترونیکی ۴۷۶X- ۲۵۸۸
http://serd.khu.ac.ir
صفحات ۶۴-۳۹

نقش پیوندهای روستایی– شهری در امنیت غذایی خانوارهای روستایی
مورد: دهستان دهدشت شرقی، شهرستان دهدشت

محمدرضا رضوانی*؛ استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
سروش سنایی‌مقدم ؛ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران، ایران.

دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۷/۱۸ پذیرش نهایی: ۱۳۹۷/۱۰/۱۴

چکیده

امنیت غذایی یکی از مؤلفه‌های اصلی کیفیت زندگی ساکنین مناطق روستایی است. امنیت غذایی در مناطق روستایی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که یکی از این عوامل، کم و کیف پیوندهای روستایی- شهری است. در تحقیق حاضر نقش پیوندهای روستایی- شهری در امنیت غذایی خانوارهای روستایی بررسی شده است. پژوهش حاضر ازنظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی- تحلیلی است. جامعه آماری، خانوارهای دهستان دهدشت شرقی در شهرستان دهدشت در استان کهگیلویه و بویراحمد است. بر اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵، این دهستان دارای ۴۶ آبادی دارای سکنه و ۱۲۲۷۷ نفر جمعیت در قالب ۳۱۵۹ خانوار است. روش گردآوری داده‌ها به‌صورت کتابخانه‌ای و میدانی بوده و حجم نمونه مورد نیاز برای تکمیل پرسشنامه با استفاده از فرمول کوکران ۳۲۵ خانوار محاسبه شده است. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (تحلیل مسیر و رگرسیون خطی) استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد میانگین هزینه خانوارهای روستایی در محدوده موردمطالعه برابر با ۸۲۵ هزار تومان بوده است. همچنین ۳۲/۵ درصد از خانوارهای موردمطالعه در شرایط ناامنی غذایی قرار دارند. همچنین، بعد اقتصادی پیوندهای روستایی- شهری با تأثیر کلی (۰/۶۲۱) بیشترین تأثیر و بعد اطلاعاتی با (۰/۱۳۷) کمترین تأثیر را بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی منطقه مورد مطالعه داشته است.

واژگان کلیدی: امنیت غذایی، پیوندهای روستایی- شهری، فقر روستایی، توسعه روستایی، شهرستان دهدشت.

* rrezvani@ut.ac.ir

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

۱) مقدمه

جریان‌های فضایی و تعاملات بخشی بین شهر و روستا به شکل پیوندهای روستایی شهری، نقش بسیار مهمی در توازن شهر و روستا و توسعه یکپارچه ناحیه‌ای دارد (رضوانی و شاهچراغ،۱۰۷:۱۳۹۰). روابط روستایی- شهری را می‌توان به‌صورت جریان فضایی و بخشی که بین مناطق شهری و روستایی رخ می‌دهد، موردبررسی قرارداد. جریان فضایی شامل جریان مردم، کالاها، پول، فناوری، دانش، اطلاعات و مواد زائد است. در مقابل، جریان بخشی، شامل جریان محصولات کشاورزی که در مناطق شهری جریان دارند و یا فعالیت‌های شهری که در مناطق روستایی جریان دارد (Von braun,۲۰۰۷, tacoli,1998, Kihonge,2014).

پیوندهای روستایی- شهری نقش بسیار مهمی در تولید درآمد، اشتغال و ثروت ایفا می‌کند. بااین‌حال، به دلایل مختلف اهمیت چنین ارتباطی به رسمیت شناخته‌شده نیست و درنتیجه در سیاست‌های اقتصادی و تجاری ملی نادیده گرفته‌شده است (Akkoyunlu;2015:20). همان‌طور که توسط بانک جهانی (۲۰۰۶) استدلال شده است، نادیده گرفتن ارتباط روستایی-شهری منجر به ناکارآیی و باعث نابرابری بازدارنده رشد می‌شود (World Bank,2006)؛ بنابراین تجزیه‌وتحلیل ارتباط بین مناطق شهری و روستایی به دلیل معیشت روستایی و شهری به‌هم‌پیوسته مهم است (UN-Habitat,2012). به‌طوری‌که هرگونه اختلال در چنین پیوندهایی ممکن است تهدیدی جدی برای هر دو خانواده شهری و روستایی باشد (Akkoyunlu,24:2015).

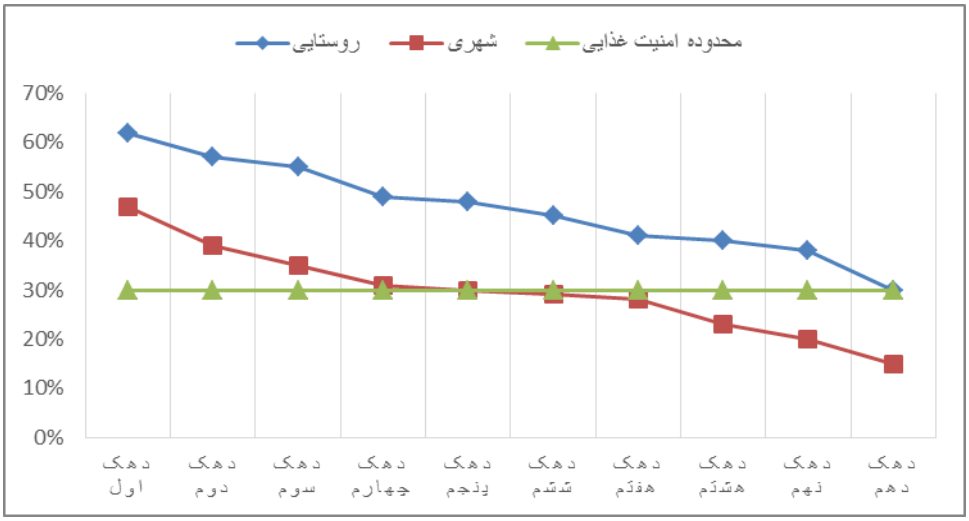
روابط روستایی- شهری در کشورهای درحال‌توسعه ازنظر کیفی متفاوت با روابط شهر و نواحی روستایی در کشورهای توسعه‌یافته است. به‌گونه‌ای که در اغلب کشورهای درحال‌توسعه، روابط شهر و روستا منجر به شکل گیری نابرابری در توزیع فرصت‌های شغلی، خدمات و تأمین مواد غذایی بین شهر و روستا شده است (Global Monitoring Report,2013) و همچنین در کشورهای فقیر جهان، وابستگی بیشتری به فعالیت‌های روستایی برای مثال در زمینهٔ کشاورزی، معدن و ماهیگیری برای ثروت و شغل وجود دارد؛ در مقابل، در کشورهای توسعه‌یافته بیشتر ثروت در نواحی شهری ایجاد می‌شود (لینچ ،۴۹:۱۳۸۶). چگونگی روابط میان شهر و روستا بر جنبه‌های مختلف زندگی روستائیان اثرگذار است که یکی از این جنبه‌ها، اثرگذاری این روابط بر روی امنیت غذایی است (قدیری معصوم و همکاران، ۷۰:۱۳۹۴). امروزه تغییرات الگوی مصرف مواد غذایی به علت رشد شهرنشینی، افزایش مصرف سرانه، رشد اقتصادی و تغییرات بازار مصرف از شکل محلی به تجارت جهانی اهمیت روزافزون دستیابی به امنیت غذایی را برای کشورهای مختلف و به‌ویژه کشورهای درحال‌توسعه را ضرورت می‌بخشد (Gerbens-Leenest et all,2010 ,Caballero and popkin,2002,).

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

پیوندهای روستایی- شهری در مناطق مختلف می‌تواند از طریق اثرگذاری بر دارایی (Maxwell, ۲۰۰۶:۱۸) دسترسی به بازارهای محلی، سیاست قیمت‌گذاری و دسترسی به بازار(Mengistu, 2009, Bedeke,2010) دسترسی به مواد غذایی و تنوع مصرف مواد غذایی (Babatunde andQaim,2010) بر امنیت غذایی خانوار مؤثر باشد (قدیری معصوم و همکاران،۱۳۹۴:۷۱).

یکی از تبعات فقر گرسنگی است و در میان همه حقوقی که در قالب نیازهای پایه‌ای خانوار به افراد یک اجتماع داده می‌شود، امنیت غذایی از مهم‌ترین نیازهای فردی است، با توجه به امنیت غذایی و نقشی که در توسعه دارد، بررسی و بهبود آن ضروری است و باوجوداینکه امنیت غذایی در بین گروه‌های کم‌درآمد و آسیب‌پذیر جامعه، ازجمله سرپرستان خانوارهای روستایی، توجه بیشتری را می‌طلبد، بنابراین ضرورت دارد به امنیت غذایی خانوارهای روستایی در ارتباط با پیوندهای روستایی شهری بیشتر توجه شود.

در ایران بر اساس اعلام مرکز آمار در بازه زمانی بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۳، متوسط سهم خوراکی‌ها در هزینه خانوار روستایی به‌طور متوسط ۳۹/۵درصد بوده است که نشان از یک ناامنی غذایی پایدار در مناطق روستایی کشور دارد. این شاخص بعد از سال ۱۳۸۸ به‌شدت رشد کرد تا جایی که از ۳۷ درصد در سال ۱۳۸۸ به بیش از ۴۲ درصد در سال ۱۳۹۳ افزایش یافت که نشان‌دهنده افزایش ناامنی غذایی در مناطق روستایی کشور است. این در حالی است که خانواده‌های مناطق شهری در تمام این موارد در محدوده امن غذایی ازنظر اقتصادی به غذا قرارگرفته‌اند (رضوانی، ۱۳۹۶: ۱۶-۱۵).

شکل ۱. سهم هزینه‌های خوراکی از کل هزینه دهک‌های خانوارهای شهری و روستایی در سال ۱۳۹۳.

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی،۱۳۸۵ : ۲۲(به نقل از رضوانی،۱۳۹۶).

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

بررسی سهم هزینه‌های خوراکی در دهک‌های مختلف هزینه‌ای در مناطق شهری و روستایی نشان می‌دهد که خانوارهای شهری مربوط به دهک‌های اول تا چهارم در محدوده ناامنی غذایی از منظر دسترسی اقتصادی قرار دارند، اما وضعیت خانوارهای روستایی کاملاً متفاوت است. در مناطق روستایی فقط خانوارهای مربوط به دهک دهم در محدوده نسبتاً امن غذایی قرارگرفته‌اند و دهک‌های اول تا نهم تماماً در معرض ناامنی اقتصادی و غذایی قرار دارد. بررسی سهم هزینه‌های خوراکی از کل هزینه‌های خانوار در سه دهک کم‌درآمد جامعه روستایی نشان می‌دهد که بعد از سال ۱۳۸۸ این خانوارها به‌شدت به سمت ناامنی شدید غذایی ازلحاظ دسترسی اقتصادی به غذا حرکت کرده‌اند و در سال ۱۳۹۳ این شاخص به بدترین شرایط خود در ۱۴ سال اخیر رسیده است. متوسط سهم هزینه مواد غذایی در هزینه کل خانوارهای شهری و روستایی در دهک‌های مختلف هزینه‌ای از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۳ نشان می‌دهد که تمام دهک‌های روستایی در این دوره زمانی بیش از ۳۰ درصد از هزینه‌های سالیانه خود را به خرید غذا اختصاص داده‌اند، ولی در بین خانواده‌های شهری فقط چهار دهک هفت تا ده از امنیت غذایی از لحاظ اقتصادی برخوردارند (رضوانی، ۱۳۹۶: ۱۶-۱۷).

دهستان دهدشت شرقی، از دهستان‌های بخش مرکزی شهرستان دهدشت در استان کهگیلویه و بویراحمد است. این دهستان دارای روابط مختلف با شهر دهدشت است که بر جنبه‌های مختلف زندگی خانوارهای روستایی و ازجمله امنیت غذایی تأثیرگذار بوده است. در این راستا دو سوال اساسی مورد بررسی قرار گرفته است: وضعیت امنیت غذایی خانوارهای روستاهای مورد مطالعه در چه سطحی قرار دارد؟ و چه رابطه‌ای بین پیوندهای روستایی- شهری و امنیت غذایی خانوارهای روستاهای مورد مطالعه وجود دارد؟

۲) مبانی نظری

منشأ فکری بحث امنیت غذایی، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های امنیت ملی، به بحران غذا در اوایل دهه ۱۹۷۰ در جهان برمی‌گردد (رهبر و مبینی دهکردی،۴:۱۳۸۳). تاکنون تعاریف مختلفی از امنیت غذایی ارائه‌شده است که می‌توان جدیدترین تعریف از امنیت غذایی را به شرح زیر ارائه کرد: امنیت غذایی به این معنی است که «همه مردم در تمام اوقات دسترسی فیزیکی و اقتصادی به مقدار کافی از مواد مغذی، سالم و مناسب از مواد غذایی داشته باشند و تنها در یک روش سازگار با محیط‌زیست و اجتماع پایدار تولیدشده و مردم قادر به تصمیم‌گیری آگاهانه در مورد انتخاب غذاها باشند(Smith,2013:18). همچنین در ماده ۲۵ اعلامیه سازمان ملل، بحث در مورد امنیت غذایی اعلام شده است که: هر انسانی سزاوار یک زندگی با استانداردهای قابل قبولی برای تأمین سلامتی و رفاه خود و

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

خانواده‌اش، ازجمله تأمین خوراک، پوشاک، مسکن، مراقبت‌های پزشکی و خدمات اجتماعی ضروری است و همچنین حق دارد که در زمان‌های بیکاری، بیماری، نقص عضو، بیوگی، سالمندی و فقدان منابع تأمین معاش، تحت هر شرایطی که از حدود اختیارات وی خارج است، از تأمین اجتماعی بهره‌مند گردد» (UN,1984:2، به نقل از قدیری معصوم و همکاران،۱۳۹۴:۷۱).

اجلاس جهانی غذا در سال ۱۹۹۶ آخرین تعریف امنیت غذایی را به شرح زیر اعلام نمود: امنیت غذایی هنگامی وجود دارد که همه مردم در تمامی ایام به غذای کافی، سالم و مغذی دسترسی فیزیکی و اقتصادی داشته باشند و غذای در دسترس نیازهای یک رژیم تغذیه‌ای سازگار با ترجیحات آنان را برای یک زندگی فعل و سالم فراهم سازد. بانک جهانی امنیت غذایی را «دسترسی همه مردم در تمام اوقات، به غذای کافی برای داشتن یک زندگی سالم» تعریف می‌کند که این تعریف در کنفرانس رم مورد نیز مورد تأکید همگان قرارگرفته شده است(FAO,2012)، همچنین سازمان خواربار کشاورزی(FAO)؛ امنیت غذایی را در چهار رکن اساسی تعریف می‌کند، فراهم بودن مواد غذایی، قابلیت دسترسی به مواد غذایی، بهره‌برداری و ثبات.

در دسترس بودن غذا[۱] در دسترس بودن غذا زمانی حاصل می‌شود که حجم کافی غذا دائماً برای همه افراد یک جامعه موجود باشد. چنین غذایی می‌تواند از طریق تولید خانوار، تولیدات محلی، واردات و یا کمک‌های غذایی حاصل شود (Sustainable Development,2006). این رکن مربوط به عوامل عرضه و فراهم بودن مواد غذایی از طریق تولید، توزیع و مبادلات مواد غذایی بوده (ازجمله کمک‌های غذایی) (Thanh et all,2013)؛ و توسط عوامل مختلفی ازجمله مالکیت زمین، مدیریت خاک و محصول، پرورش دام و مدیریت برداشت محصولات تعیین می‌شود. در این رکن نحوه استفاده از زمین، آب و انرژی تعیین‌کننده رشد و تولیدات مواد غذایی است (Godfray et al,2010:815).

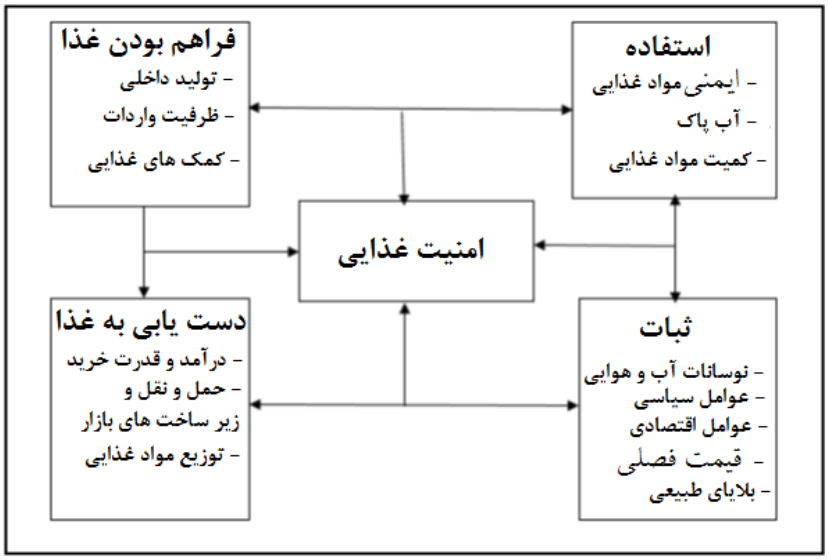
دسترسی به مواد غذایی[۲]: دسترسی به غذا، به مفهوم دسترسی فیزیکی و اقتصادی به منابع، برای تامین اقلام غذایی مورد نیاز جامعه است (Barrett,2010;Renzaho& Mellor,2010). این دسترسی، زمانی میسر می‌شود که خانوارها و افراد، منابع کافی برای رژیم غذایی مناسب داشته باشند. از این رو دسترسی به غذا به درآمد خانوارها، توزیع درآمد در میان اعضای خانوار، قیمت مواد غذایی و غیره بستگی دارد. خانواده‌ای دسترسی اقتصادی دارد که درآمد یا هزینه‌هایش، امکان تهیه و خرید غذای کافی را بدون فشار مالی و به صورت پیوسته میسر سازد. دستیابی اقتصادی نیز عواملی مانند سطح درآمد و قدرت خرید تأثیر می‌پذیرد (Anriquez et al,2013).

[۱] Food Availability
[۲] Access

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

استفاده از مواد غذایی[۱] منظور از استفاده مواد غذایی تأکید بر فراوری مناسب مواد غذایی، به کار گیری روش‌های ذخیره سازی مواد غذایی، دانش کافی برای آشنایی و مراقبت از تغذیه کودکان و استفاده از خدمات بهداشتی است. در واقع، در این بعد از امنیت غذایی، بر دانش خانوارها، ذخیره سازی، روش-های پردازش، آماده سازی غذا، اصول پایه‌ای تغذیه و مراقبت از فرزندان تأکید زیادی می‌شود (Renzaho&Mellor;2010; Anriquez et al,2013).

ثبات[۲]: ثبات غذا چهارمین مؤلفه امنیت غذاست که برگرفته از سه بعد دیگر است. ثبات اشاره دارد به ثبات امنیت غذایی در همه زمان‌ها (Forster,2013). توانایی دست‌یابی و استفاده دائم از مقادیر مناسب مغذی و مقوی در طول سال. این رکن اشاره به دست آوردن مواد غذایی موردنیاز بدن در طول زمان و فاقد از حوادث اشاره دارد. در طول زمان ممکن است براثر بروز مخاطرات محیطی و یا عوامل انسانی مانند جنگ و بی‌ثباتی بازار رخ دهد، این عوامل نباید بر مصرف مواد غذایی اثرگذاری زیادی داشته باشد (FAO,2011).

شکل ۲. ارکان اصلی امنیت غذایی

مأخذ: قدیری معصوم و همکاران،۱۳۹۴:۷۳.

امروزه تعامل فزاینده مناطق روستایی و شهری اهمیت تمایز و تفکیک بین شهر و روستا را کاهش داده است(مطیعی و همکاران،۱۳۹۳:۲۳)؛ همچنین فضاهای شهری و روستایی از طریق سیستم‌های غذایی و افراد به هم مرتبط هستند. به‌گونه‌ای که سیستم غذای ناحیه شهری تلاش می‌کند که پیوندهایی

[۱] Utilization
[۲] Stability

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

بین تولیدکنندگان روستایی و خدمات بازارهای نواحی شهری را فراهم می‌کند (Forster, Hussein and Mattheisen, 2015). رشد و تغییر نیازهای غذایی باز مراکز شهری وابسته به توسعه و پیشرفت و رونق کشاورزی در نواحی روستایی دارد؛ بنابراین پیوندهای روستایی- شهری یک فرصت است برای ایجاد یک همکاری به‌منظور توسعه سیستم‌های غذایی که غذای ایمن، مغذی و کافی را برای همه فراهم می‌کنند (Hussein and suttee,2016:10-11).

روابط بین مناطق روستایی و شهری در حال تغییر است. درواقع در بسیاری از کشورها یک‌روند رو به رشد بین مناطق روستایی و سکونتگاه‌های شهری مشاهده می‌شود. مناطق روستایی برای دسترسی به خدمات، فرصت‌های شغلی و بازارها، به مناطق شهری وابسته‌اند (Losch et al,۲۰۱۴). الگوی مصرف غذایی در حال تغییر است که تقاضا برای غذا در مناطق روستایی و نواحی شهری را شکل می‌دهد. یافته‌های جدید نشان می‌دهد که افراد فقیر روستایی و سایر خانوارها در حال تغییر رژیم‌های‌شان هستند (Dolislager, Tschirley and Reardon,2015). برای رشد مثبت توسعه روابط شهر و روستا بررسی‌های روزافزون در آموزش، بهداشت، زیرساخت‌ها و خدمات انرژی نوین در نواحی روستایی موردنیاز است (Hussein and suttee,2016:10-11). در این رابطه بهبود پیوندهای روستایی- شهری می‌تواند در امنیت و سیستم‌های غذایی مؤثر باشد (Suttie and Hussein, 2016). از جنبه‌های مهم برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی برای امنیت غذایی نیاز سیاست‌مداران و مدیران به درک جدایی‌ناپذیر بودن روابط شهر و روستاست. از این رو نیاز است تقسیم‌بندی بین شهر و روستا و نواحی اطراف آن را متوقف نموده و پیوستگی روابط شهر و روستا در نظر گرفته شود و دید کلی‌تری درباره روابط شهر و روستا رواج یابد؛ امکانات بازارهای شهری در دسترس تولیدکنندگان محلی و منطقه‌ای قرار گیرد تا ارتباط مناسبی بین شهر و روستا برقرار شود؛ این ارتباط می‌تواند مهاجرت روستا به شهر را کاهش دهد، توسعه اقتصاد محلی را شبیه‌سازی کند و امنیت غذایی را انسجام و افزایش دهد.

بدین‌سان، بایستی پیوندهای روستایی – شهری را به‌منظور ارتقاء کیفیت زندگی و امنیت غذایی تقویت نمود. تجدیدقوا و تقویت کشاورزی و ارتقاء توسعه روستایی می‌تواند یک نقش مهم در ریشه‌کن کردن فقر و گرسنگی و رسیدن به امنیت غذایی داشته باشد (Getz Escudero ,2009). به عقیده داگلاس، عملکردها و نقش‌هایی که شهرها در بیشتر نواحی روستایی بر عهده دارد، نتیجه وابستگی‌های منبعث از رابطه دو سویه بین شهر و روستا است. وی همچنان مناسبات شهر و روستا را در قالب نقش‌ها و عملکردهای روستا و شهر ارائه کرد و خاطر نشان ساخت که برای هرنقشی که شهر دارد، نقشی ضروری بر عهده نقاط روستایی حوزه پیرامونی است (Douglass,1998).

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

جدول ۱. پیوندها و وابستگی های متقابل روستایی–شهری

	شهر < ---------- > روستا
نقش‌ها و عملکردها	● مرکز حمل‌ونقل / تجارت (کشاورزی) < ----- ---- >●تولید کشاورزی ● خدمات پشتیبان کشاورزی < ------- ----- >●بسط و گسترش کشاورزی - نهاده‌های تولید - زیربنای روستایی - خدمات تعمیراتی - تقویت / افزایش تولید - اطلاعات روش‌های تولید (نوآوری‌ها) - آموزش و ظرفیت‌سازی پذیرش و انطباق نوآوری ● بازارهای مصرف غیر کشاورزی< ----- ----- >●تقاضای روستایی برای کالاهاوخدمات غیر کشاورزی - فرآوری تولیدات کشاورزی - خدمات‌رسانی خصوصی - خدمات‌رسانی عمومی (بهداشت، آموزش واداری) ● صنایع تبدیلی کشاورزی < ----- ---- >●تولید محصول و تحول کشاورزی • اشتغال غیر کشاورزی< ------ --- >●تمام مواردبالا

مآخذ:Douglass, 1998

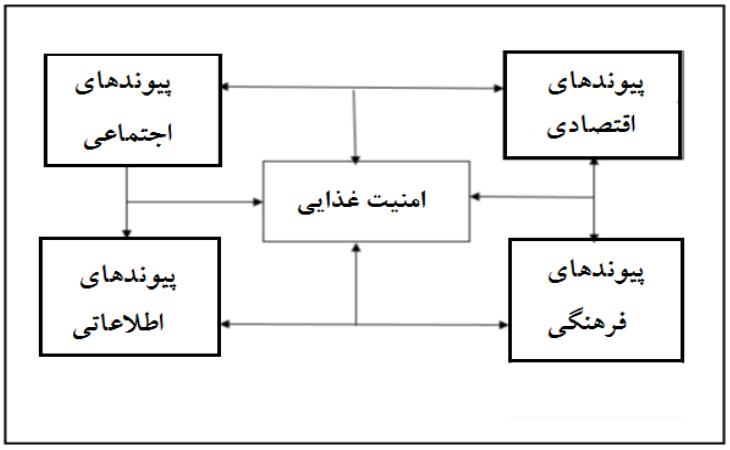
همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد، مناطق شهری و روستایی به هم وابسته هستند. درحالی‌که مراکز شهری بازارهایی برای کالاهای کشاورزی و روستایی برای توزیع منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی فراهم می‌کند، مناطق روستایی مازاد کشاورزی را فراهم می‌سازد؛ بنابراین، از یک‌سو تشدید کشاورزی نیاز به نهاده‌های کشاورزی و امکانات تعمیر برای تولید محصولات کشاورزی از کسب‌وکار شهری دارد؛ از سوی دیگر، پایداری رشد مراکز شهری بستگی به رفاه روستایی و نیاز به افزایش درآمد اکثر خانواده‌های روستایی دارد. محصولات کشاورزی در مراکز کوچک شهری علاوه بر صادر شدن به بازارهای ملی و بین‌المللی نیز مصرف می‌شود. در دسترس بودن زیرساخت‌های فیزیکی و قیمت حمل‌ونقل برای اتصال نواحی تولیدکننده به مراکز شهری محلی و همچنین به اتصال مراکز شهری محلی به مراکز شهری ملی و بین‌المللی بسیار مهم است (Douglass,1998).

بنابراین، مفهوم پیوند شهر و روستا در پرتو اندیشه تعامل و تحت موضوع روابط شهر و روستا شکل می‌گیرد. منابع موجود نشان می‌دهد که می‌توان تحول اندیشه‌ای در روابط شهر و روستا را در چارچوب قالب فکری اندیشه زایا، اندیشه تقابل، اندیشه تمایز و اندیشه تعامل پیگیری کرد. در قالب اندیشه زایا، زایش شهر از مازاد تولیدات روستایی و تأثیر مثبت و مفید شهر در حوزه نفوذ است؛ در اندیشه تقابل، رقابت شهر و روستا، روابط سلطه‌جویانه شهر در مقابل روستا و همچنین رابطه انگلی شهر با روستا می‌توان اشاره کرد، در اندیشه تمایز، بر موضوع جدایی شهر و روستا از یکدیگر و در اندیشه تعامل بر

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

وابستگی، روابط متقابل، تعامل و پیوند شهر و روستا تأکید شده است (آزاد هدایت و همکاران،۱۳۹۴، افتخاری،۱۳۸۲، جمعه پور، ۱۳۸۵، سعیدی، ۱۳۸۱:۱۴۴).

پوتر و آنوین پیوند شهر و روستا را در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و ایدئولوژیک مطرح کردند و وجود هریک از جریان‌های فضایی را در شکل‌گیری روابط میان شهرها و روستاها مؤثر می‌دانند(Potter & Unwin,1982:24). راندینلی، انواع پیوندهای میان شهرها و روستاها را در هفت گروه پیوندهای فیزیکی، اقتصادی، جمعیتی، تکنولوژیکی، اجتماعی، خدماتی، خدماتی، واداری – سیاسی طبقه‌بندی کرد. وی معتقد است نوع و شدت‌جریان‌های فضایی، بر استحکام پیوندهای روستایی- شهری مؤثر است (Rondinelli, 1985:143).

شکل ۲. مدل مفهومی تحقیق

تاکنون تحقیقاتی در مورد اثرات روابط شهر و روستا و تأثیرات آن بر روی امنیت غذایی انجام‌شده است، برخی از نتایج تحقیقات انجام‌شده در جدول شماره ۲ ارائه‌شده است.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

جدول ۲. تحقیقات انجام‌شده در ارتباط با اثرات پیوندهای روستایی– شهری بر روی امنیت غذایی.

نویسنده	سال تحقیق	نتیجه تحقیق
قدیری معصوم و همکاران	(۱۳۹۴)	روابط اقتصادی بین روستا و شهر در محدوده موردمطالعه، درمجموع اثرات مثبتی بر روی امنیت غذایی خانوارهای روستایی نداشته است.
هاشمی تبار و همکاران	(۱۳۹۷)	نتایج پژوهش نشان دهنده وضعیت نامناسب امنیت غذای، تنوع غذایی و گروه‌های غذایی خانوارهای مطالعه شده است.
کریم حسین و دیوید ساتی[۱]	(۲۰۱۶)	اهرم اتصال یا ارتباط روستا و شهر یک فرصت است برای ایجاد یک همکاری قابل‌توجه به‌منظور توسعه سیستم‌های غذایی که غذای ایمن، مغذی و کافی را برای همه فراهم می‌کنند.
اگنس اندرسون[۲]	(۲۰۱۵)	در مناطق روستایی پیرامون شهری رشد شهرنشینی همراه با گسترش مصرف به‌جای تولید بوده است؛ اما از طرفی دیگر رشد شهرنشینی می‌تواند از طریق ایجاد بازارهای جدید مصرف امکان رشد اقتصاد روستایی را فراهم کند
گادفری تودزری[۳]	(۲۰۱۴)	نقل و انتقالات مالی و نیروی کاری صورت گرفته میان شهر رو روستا توانسته است، در مواقع بحرانی شدت ناامنی رخ‌داده در بحران حراره را کاهش دهد.
چارلز ییگر و جی کاترل[۴]	(۲۰۱۴)	دسترسی به فروشگاه مواد غذایی نواحی شهری در شدت مختلف بر امنیت غذایی روستائیان تأثیرگذار بوده و با استفاده از آدرس‌های فردی می‌توان سطح دسترسی افراد به مواد غذایی را در نواحی روستایی افزایش داد.
سیدو ذاکری[۵]	(۲۰۱۴)	گسترش برنامه‌های توسعه اقتصادی به همراه اجرای سیاست‌های مالی اگروپلیتین می‌تواند با افزایش اشتغال و پایداری بخش کشاورزی نقش مؤثری در امنیت غذایی پایدار این مناطق داشته باشد.
هوانگ ژوان تان[۶] و همکاران	(۲۰۱۳)	۵۵ درصد خانوارها روستایی و ۹۲ درصد خانوارهای شهری خریداران برنج در ویتنام بودن، افزایش قیمت مواد غذایی و قیمت نهادهای کشاورزی ناامنی غذایی را در ویتنام تحت تأثیر قرار داده است و همچنین وجود بلاهای طبیعی ناامنی غذایی را در هردو جمعیت شهری و روستایی تشدید کرده است.

۳) روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و ازنظر روش توصیفی و تحلیلی است. در تحقیق حاضر، روش گردآوری اطلاعات به‌صورت کتابخانه‌ای و میدانی (پرسشنامه)، روایی ابزار تحقیق با کسب نظر اساتید دانشگاهی و پس از انجام اصلاحات لازم در چند مرحله تأیید شده است. سطح پایایی پرسشنامه تحقیق با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به‌دست‌آمد که بیانگر ضریب اعتماد بالا بوده است. تجزیه

۱ Karim Hussein and David Suttie
۲ Agnes Andersson
۳ Godfrey Tawodzera
۴ Charles Yeager and Jay Gatrell
۵ zakeri
۶ Hoang Xuan Thanh

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

و تحلیل اطلاعات با نرم افزار Spss ورژن ۲۴ و بعد از بررسی و نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف، از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (آزمون همبستگی، آزمون یو من ویتنی و رگرسیون لجستیک)، همچنین جهت محاسبه دهک‌های هزینه‌ای از نرم اقزار Excel استفاده گردید. به منظور تعریف عملیاتی پیوندهای روستایی- شهری از چهار بعد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و اطلاعاتی از ۳۲ شاخص و جهت بررسی امنیت غذایی در روش استاندارد کالری استفاده شده است، به این طریق که ابتدا هزینه غذای مورد استفاده خانوارها به صورت ماهانه از رابطه زیر محاسبه می شود:

$$V_j=\sum_i D_{ij}p_{ij}$$

در این فرمول V_j، ارزش غذای مصرف شده توسط خانوار j ام D_{ij} مقدار غذای i ام مصرف شده توسط خانوارj ام و p_{ij} ارزش ریالی غذای i ام است که توسط خانوار خریداری شده است. در مرحله بعدی معادل افراد بالغ برای هر خانوار طبق جدول پیشنهادی دکرون و کریشنان[1] به عنوان جایگزینی برای بعد خانوار محاسبه می گردد.

جدول ۳ . معادل نیاز افراد بالغ

گروه سنی	معادل	
	مرد	زن
۰-۱	۰/۳۳	۰/۳۳
۱-۲	۰/۴۶	۰/۴۶
۲-۳	۰/۵۴	۰/۵۴
۳-۵	۰/۶۲	۰/۶۲
۵-۷	۰/۷۴	۰/۷۰
۷-۱۰	۰/۸۴	۰/۷۲
۱۰-۱۲	۰/۸۸	۰/۷۸
۱۲-۱۴	۰/۹۶	۰/۸۴
۱۴-۱۶	۱/۰۶	۰/۸۶
۱۶-۱۸	۱/۱۴	۰/۸۶
۱۸-۳۰	۱/۰۴	۰/۸۰
۳۰-۶۰	۱	۰/۸۲
بالای ۶۰ سال	۰/۸۴	۰/۷۴

ماخذ: دکرون و کریشنان،۱۹۹۸

[1] Dercon and Krishnan

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

اطلاعات جدول ۳ نشان می دهد برای مثال افرادی که در گروه سنی ۱۲-۱۰ سال قرار دارد، در صورتی که مرد باشند به اندازه ۸۸٪ یک فرد بالغ و درصورتی که زن باشند، به اندازه ۷۸٪ یک فرد بالغ در نظر گرفته می‌شود. در ادامه، به منظور بررسی عوامل مؤثر بر امنیت غذایی خانوارها، غذای مصرف شده توسط هر فرد بالغ در خانوار با استفاده از رابطه زیر به دست می آید:

$$X_i = \frac{V_i}{H_i}$$

در این فرمول V_i ارزش کالری غذای مصرف شده توسط خانوارj ام، H_i معادل افراد بالغ همان خانوار و X_i غذای مصرف شده هر فرد بالغ در خانوارj ام است. در ادامه، معادل کالری استفاده شده برای انواع مختلف غذاهای مورد استفاده هر یک از افراد بالغ خانوار محاسبه می گردد. در این روش کلیه غذاهای مورد استفاده توسط خانوارها به گروه های مختلف تقسیم بندی شده و با استفاده از کالری های گزارش شده توسط مرکز ارزش غذایی هر فرد بالغ براساس کالری محاسبه می‌گردد. در آخر براساس میزان کالری استاندارد برای یک زندگی سالم که برابر با ۲۴۰۰ کیلوکالری (Duclos&Araar,2005) برای یک فرد بالغ است و مقایسه آن با میزان کالری دریافت شده توسط اعضای خانوار خط غذایی فقر مشخص می شود.

جدول ۴ . ارزش تغذیه ای هر صد گرم گروههای غذایی مختلف بر حسب واحد کالری

گروه های غذایی	کالری موجود	گروه های غذایی	کالری موجود
آرد، نشاسته، رشته و ماکارونی	۳۶۰	میوه های درختی به جز مرکبات	۵۰
انواع برنج، گندم و ذرت	۳۶۰	مرکبات	۴۰
انواع نان	۲۸۰	میوه های جالیزی	۲۵
بیسکویت و کیک	۳۳۰	سبزی های برگی	۲۰
گوشت دام	۳۳۰	سبزی های بوته ای	۳۰
گوشت پرندگان	۲۰۰	سبزی های ریشه ای	۱۰۰
گوشت ماهی	۱۰۰	میوه ها و سبزی های آماده (کنسرو)	۲۰۰
انواع شیر	۴۴	خشکبار و آجیل	۶۵۰
فراورده های شیر	۲۰۰	حبوبات	۳۰۰
تخم پرندگان	۸۰	قند و شکر	۴۰۰
روغن ها و چربی های حیوانی	۹۰۰	شیرینی ها و مرباها	۴۵۰
روغن های نباتی	۹۰۰		

منبع: زیبایی و شوشتریان، ۱۳۸۶

جامعه آماری موردمطالعه، خانوارهای دهستان دهدشت شرقی در شهرستان دهدشت در استان کهگیلویه و بویراحمد بوده است. با توجه به سرشماری سال ۱۳۹۵، این دهستان دارای ۴۶ آبادی دارای

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

سکنه و ۱۲۲۷۷ نفر جمعیت، مشتمل بر۳۱۵۹ خانوار است. جهت مطالعه دقیق ۱۲ روستای دهستان به عنوان نمونه انتخاب شده است. جهت انتخاب ۱۲ روستای دهستان از بین ۴۶ روستا به صورت تصادفی طبقه بندی شده انتخاب گردید. بر این اساس روستاهای مورد مطالعه از نظر وضعیت جمعیت در طبقه بندی و با توجه به تعداد روستای واقع در هر طبقه جمعیتی روستاهای مورد مطالعه انتخاب شدند. روستاهای مورد مطالعه دارای ۲۱۲۴ خانوار است که با استفاده از فرمول کوکران ۳۲۵ خانوار به عنوان نمونه در سطح خانوار جهت تکمیل پرسشنامه تعیین شد. جدول شماره (۵) مشخصات روستاهای نمونه پژوهش در محدوده مورد مطالعه را بیان می‌کند.

جدول ۵. مشخصات روستاهای مورد مطالعه در دهستان دهدشت شرقی شهرستان دهدشت

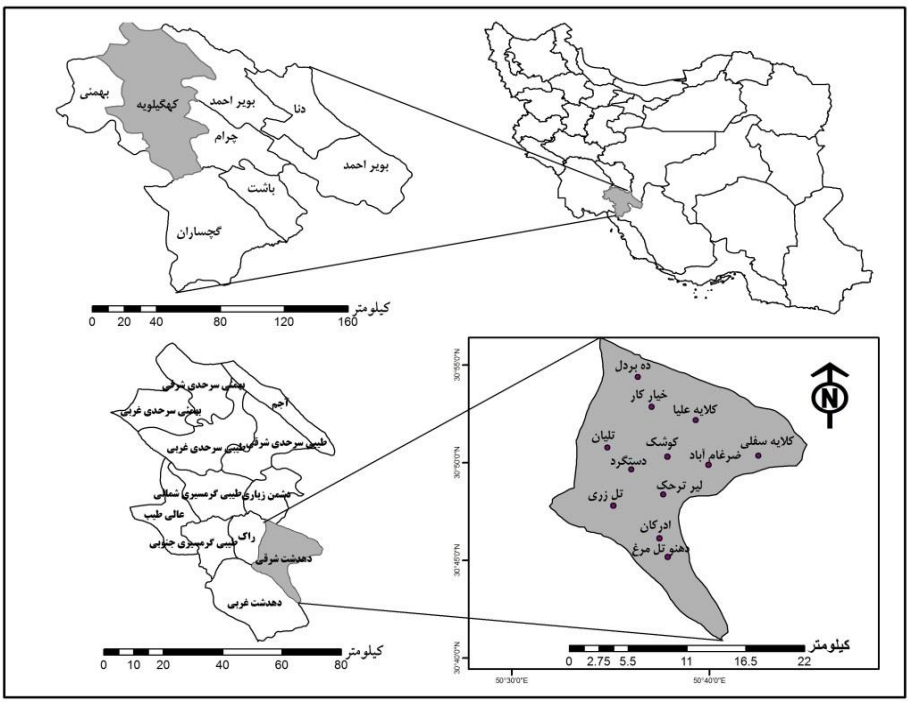
ردیف	نام روستا	تعداد خانوار	حجم نمونه
۱	کلایه سفلی	۳۶۰	۵۵
۲	طولیان	۳۳۸	۵۲
۳	شهرک اکبر آباد	۲۹۰	۴۴
۴	ضرغام آباد	۲۱۵	۳۳
۵	دهنو تل مرغ	۱۵۸	۲۴
۶	لیرترحک	۱۵۷	۲۴
۷	دستگرد	۱۴۲	۲۲
۸	تل زری	۱۳۲	۲۰
۹	کلایه علیا	۸۶	۱۳
۱۰	ادرکان	۸۵	۱۳
۱۱	خیارکار	۸۶	۱۳
۱۲	ده بردل	۷۵	۱۱
جمع		۲۱۲۴	۳۲۵

منبع : مرکز آمار ایران ۱۳۹۵.

شهرستان کهگیلویه از توابع استان کهگیلویه و بویر احمد بوده که مرکز آن شهر دهدشت است و بین ۱۷′ ۵۰° تا ۱۰′ ۵۰° طول شرقی ۲۸′ ۳۰° تا ۲۲′ ۳۱° عرض شمالی، با ارتفاع ۸۵۰ متری از سطح دریا قرار دارد وطبق تقسیمات کشوری سال ۱۳۹۵دارای ۳۲۴۵۷ خانوار و ۱۳۱۳۵۱ نفر جمعیت است. این شهرستان شامل چهار بخش، پنج شهر، دوازده دهستان و ۶۴۷ روستا است و بیش از ۳۳۴۹ کیلومتر مربع وسعت دارد. دهستان دهدشت شرقی یکی از دهستان‌های بخش مرکزی شهرستان کهگیلویه که

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

دارای ۴۶ روستای دارای سکنه و ۱۰روستا خالی از سکنه است که دارای۳۱۵۹ خانوار و ۱۲۲۷۷ نفر جمعیت است (استانداری کهگیلویه و بویراحمد، ۱۳۹۵).

شکل ۴. معرفی محدوده مورد مطالعه

۴) یافته‌های تحقیق

نتایج حاصل از توصیف ویژگی‌های فردی خانوارهای روستایی نشان می‌دهد، میانگین سنی برابر با ۴۳/۵۷ سال، میانگین سنی سرپرست خانوار ۴۲/۲۸ سال ۹۴/۶ درصد پاسخ‌دهندگان مرد و ۵/۴درصد زن و متوسط بعد خانوار ۸/۳ نفر بوده است. از نظر وضعیت سواد ۲۶,۶ درصد سرپرست خانوارها بی‌سواد، ۳۶,۵ درصد دارای تحصیلات ابتدایی، ۲۲/۸ درصد دارای تحصیلات راهنمایی،۹/۰ درصد متوسطه و ۳/۱درصد دارای مدرک دانشگاهی بوده‌اند. بررسی وضعیت نوع شغل در روستاهای موردمطالعه نشان می-دهد، بیشترین فراوانی اشتغال ۶۹/۶ درصد کشاورز و دامدار،۸/۴ درصد دارای شغل دولتی، ۱۰/۹درصد شغل آزاد، ۷/۱ درصد کارگر،۴ درصد بیکار بوده‌اند. بر این اساس نتایج میانگین مخارج غذایی خانوارهای روستایی در محدوده موردمطالعه برابر با ۸۲۵ هزار تومان بوده است.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

جدول ۶. وضعیت شاخص های پیوندهای روستایی– شهری مؤثر درامنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی

ابعاد	شاخص	میانگین	ابعاد	شاخص	میانگین
پیوندهای اقتصادی	مراجعه به بازارهای هفتگی شهری برای فروش محصولات	۳/۱۴	پیوندهای اجتماعی	دریافت مستمری و حقوق بازنشستگی	۲/۱۱
	دریافت وام از منابع(بانک) شهری	۳/۴۲		دریافت سود سهام عدالت	۲/۲۱
	تولید محصولات زراعی و باغی برای عرضه به بازارهای شهری	۳/۹۱		سکونت فرزندان در شهر	۴/۴۳
	تولید محصولات دامی برای عرضه به بازارهای شهری	۳/۶۵		سکونت اقوام و بستگان در شهر	۴/۶۸
	تولید صنایع دستی برای عرضه به بازارهای شهر	۲/۲۶		دسترسی به حمل و نقل عمومی در روستا	۳/۴۷
	دریافت سود سرمایه گذاری در شهر	۴/۱۴		برخورداری از وسیله حمل و نقل برای جابجایی مسافر	۳/۱۹
	دریافت سود سپرده های بانکی از شهر	۴/۲۳		برخورداری از وسیله حمل و نقل بار بین شهر و روستا	۳/۲۱
	رهن و اجاره دادن واحد مسکونی ملکی در شهر	۲/۸۲		دریافت مواد غذایی از اقوام و بستگان ساکن در شهر	۲/۸
	درآمد از طریق ارائه خدمات به گردشگران در روستا	۲/۴۷		استفاده از سبد غذایی دولتی	۳/۴
	فروش محصولات کشاورزی و دامی در روستا	۲/۱۸	پیوندهای اطلاعاتی	عضویت و ارتباط با شرکت تعاونی روستایی	۲/۲۷
	درآمد از فروش صنایع دستی به گردشگران در روستا	۲/۲۷		استفاده از اینترنت جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۲/۱
	درآمد از فروش زمین به گردشگران در روستا	۲/۱۴		استفاده از فضای مجازی جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۱/۹۲
	درآمد اجاره اتاق به گردشگران در روستا	۲/۲۱		استفاده از رادیو جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۱/۶
	دریافت وجوه ارسالی از شهر	۲/۹۱		استفاده از مطبوعات جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۱/۲۱
	خرید مواد غذایی از شهر	۴/۳۴		ارتباط با اقوام ساکن در شهر برای کسب اطلاعات تغذیه	۱/۳۹
	خرید مواد غذایی از دستفروش ها و دوره گردها در روستا	۲/۲۰	پیوندهای فرهنگی	برگزاری بازارهای دوره ای در مناطق روستایی	۲/۷۳
	مراجعه به شهر برای اشتغال دائم	۲/۵۴		تأثیر پذیری از فرهنگ شهری در جهت بهبود رژیم تغذیه	۲/۸۶
	مراجعه به شهر برای اشتغال فصلی	۳/۱۴		شرکت در بازارهای هفتگی در شهر	۲/۹۱
	مراجعه به شهر جهت انجام کار روزمزدی	۳/۲۵		توزیع تغذیه رایگان در مدارس	۲/۴۵
اجتماعی	برخورداری از وسیله حمل و نقل برای مصارف شخصی	۳/۱۴		شرکت در کارگاههای آموزشی مربوط به تغذیه	۱/۰۲
	استفاده از کمکهای نقدی و غیر نقدی نهادهای غیر دولتی	۲/۰۱		شرکت در کارگاههای اموزشی ترویج تغذیه با شیر مادر	۱/۰۴

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

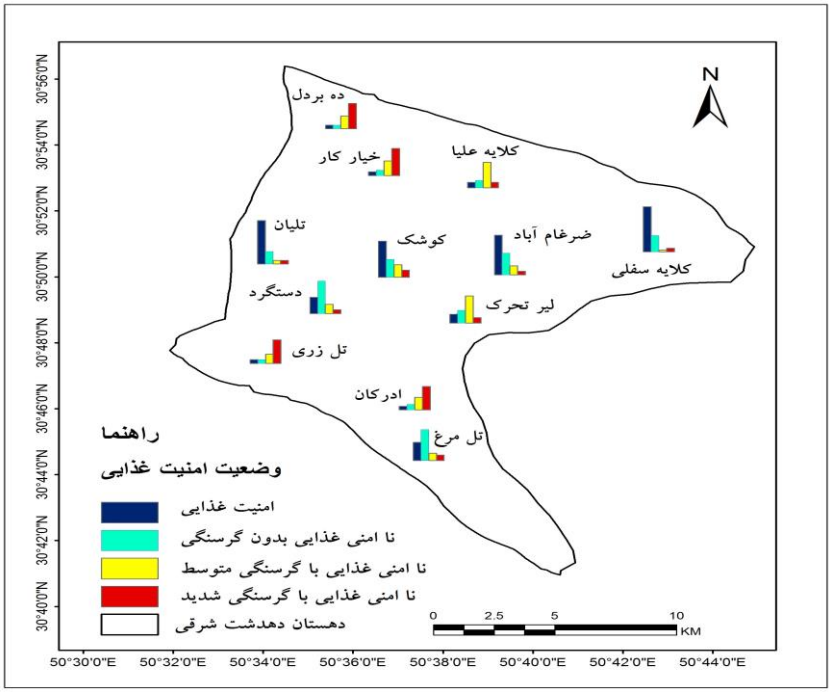
[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

طبقه بندی و ضعیت امنیت غذایی خانوارهای روستایی با استفاده از روش مقیانس ناامنی غذایی نشان داد ۶۷/۷ درصد خانوارها دارای امنیت غذایی، ۱۳/۸۶ درصد خانوارها دارای نا امنی غذایی بدون گرسنگی، ۱۰/۴۶درصد خانوارها دارای ناامنی غذایی با گرسنگی متوسط و ۸/۶۱ درصد خانوارهای روستایی نیز دارای نامنی غذایی با گرسنگی شدید هستند (جدول ۷).

جدول ۷. وضعیت امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی خانوارهای روستایی

وضعیت	فراوانی خانوار	درصد
امنیت غذایی	۲۱۸	۶۷/۰۷
ناامنی غذایی بدون گرسنگی	۴۵	۱۳/۸۶
ناامنی غذایی با گرسنگی متوسط	۳۴	۱۰/۴۶
ناامنی غذایی با گرسنگی شدید	۲۸	۸/۶۱
کل	۳۲۵	۱۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

شکل ۵. وضعیت امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی خانوارهای روستایی

با تو جه به شکل شماره (۵): روستاهای کلایه سفلی، تلیان، ضرغام آباد و کوشک به ترتیب به دارای امنیت غذایی و روستاهای تل مرغ و دستگرد دارای نا امنی غذایی بدون گرسنگی و روستاهای کلایه علیا و لیر ترحک دارای نا امنی غذایی با گرسنگی متوسط و همچنین روستاهای ده بردل، خیار کار، تل زری و

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

ادرکان به ترتیب دارای نا امنی غذایی با گرسنگی شدید می‌باشند. نتایج بررسی میزان همبستگی پیوندهای روستایی- شهری و دهک‌های هزینه‌ای نشان داد با افزایش میزان پیوندهای روستایی- شهری خانوارهای موردمطالعه مخارج خانوارها هم از دهک ششم افزایش پیداکرده و امنیت غذایی خانوارهای روستایی افزایش یافته است (جدول شماره ۸).

جدول ۸. ضریب همبستگی بین امنیت غذایی و دهک‌های هزینه‌ای

شرح	ضریب همبستگی	سطح معناداری
دهک اول	۰/۰۱۲	۰/۶۴۳
دهک دوم	۰/۰۱۵	۰/۶۰۵
دهک سوم	۰/۰۱۷	۰/۴۱۹
دهک چهارم	۰/۱۰۰	۰/۴۰۰
دهک پنجم	۰/۱۲۷	۰/۰۹۶
دهک ششم	۰/۲۵۰	۰/۰۰۵
دهک هفتم	۰/۳۶۷	۰/۰۰۰
دهک هشتم	۰/۴۹۸	۰/۰۰۰
دهک نهم	۰/۵۸۷	۰/۰۰۰
دهک دهم	۰/۶۳۴	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

بر اساس مدل رگرسیون لجستیک به‌پیش بینی پذیری مدل پرداخته‌شده است. بر این اساس نتایج نشان می‌دهد، در مرحله اول که فقط بعد اقتصادی روابط شهر و روستا واردشده است، دقت طبقه‌بندی خانوارها به دو گروه دارای امنیت غذایی و ناامنی غذایی توسط مدل برابر با ۷۳ درصد است، در مرحله دوم با ورود بعد اجتماعی پیوند شهر و روستا قدرت تفکیک مدل به ۷۹ درصد افزایش‌یافته، در مرحله سوم با ورود بعد فرهنگی پیوند شهر و روستا قدرت تفکیک مدل به ۸۱ درصد و در مرحله چهارم به ۸۲ درصد افزایش یافت؛ بنابراین می‌توان گفت بعد اقتصادی و اجتماعی روابط شهر و روستا کم‌اشتباه‌ترین بعد جهت تفکیک مدل و بیشترین تأثیر را در امنیت غذایی خانوارهای روستایی دارد.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

جدول ۹. پیش‌بینی پذیری امنیت غذایی بر اساس مدل رگرسیون لجستیک

وضعیت	متغیرهای مستقل هر گام	گام‌ها
۷۳ درصد	اقتصادی	گام اول
۷۹ درصد	اجتماعی	گام دوم
۸۱ درصد	فرهنگی	گام سوم
۸۲ درصد	اطلاعات	گام چهارم
کل		

منبع: یافته‌های تحقیق،۱۳۹۶.

علاوه بر این جهت تحلیل رابطه میان پیوندهای روستایی- شهری و امنیت غذایی خانوارهای روستایی ابتدا پس از طبقه بندی خانوارها به دو گروه دارای امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی، از آزمون یومن ویتنی استفاده شده است. نتایج به دست آمده از این آزمون نشان می‌دهد، در شاخص‌های مراجعه به بازارهای هفتگی شهر برای فروش محصولات کشاورزی و دامی و صنایع دستی، دریافت وام از بانک شهری، دریافت سود سرمایه گذاری در شهر، شرکت در بازار های هفتگی در شهر، خرید مواد غذایی از شهر و دریافت مواد غذایی از اقوام و بستگان ساکن در شهر تفاوت معناداری میان دو گروه از خانوارهای دارای امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی وجود دارد. به این معنا که خانوارهای دارای روابط اقتصادی بالا در شاخص های یاد شده دارای امنیت غذایی بهتری نسبت به خانوارهای دچار ناامنی غذایی هستند.

جدول ۱۰ . تحلیل رابطه بین پیوندهای روستایی– شهری دارای امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی

شاخص	Z	معناداری	شاخص	Z	معناداری
مراجعه به بازارهای هفتگی شهری برای فروش محصولات کشاورزی و دام	-۴/۴۱	۰/۰۰۰	خرید مواد غذایی از دستفروش ها و دوره گردها در روستا	-۰/۴۱۷	۰/۱۱۲
دریافت وام از منابع(بانک) شهری	-۱/۲۵۷	۰/۰۰۵	مراجعه به شهر برای اشتغال دائم	-۰/۳۴۶	۰/۴۳۲
تولید محصولات زراعی و باغی برای عرضه به بازارهای شهری	-۱/۰۷۰	۰/۲۰۱	مراجعه به شهر برای اشتغال فصلی	-۱/۰۹۰	۰/۳۰۲
تولید محصولات دامی برای عرضه به بازارهای شهری	-۰/۶۵۶	۰/۴۳۸	مراجعه به شهر جهت انجام کار روزمزدی	-۰/۸۷۶	۰/۵۷۳
تولید صنایع دستی برای عرضه به بازارهای شهر	-۱/۴۴۱	۰/۱۶۴	دریافت مستمری و حقوق بازنشستگی	-۱,۵۷۳	۰/۱۷۴
دریافت سود سرمایه گذاری در شهر	-۱/۶۲۷	۰/۰۰۳	دریافت سود سهام عدالت	-۰/۳۲۹	۰/۳۰۱
دریافت سود سپرده های بانکی از شهر	-۱/۴۰۵	۰/۰۰۹	سکونت فرزندان در شهر	-۱/۳۰۶	۰/۲۸۷
رهن و اجاره دادن واحد مسکونی ملکی در شهر	-۱/۳۲۴	۰/۱۹۴	سکونت اقوام و بستگان در شهر	-۰/۸۹۷	۰/۲۵۳

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

شاخص	Z	معناداری	شاخص	Z	معناداری
درآمد از طریق ارائه خدمات به گردشگران در روستا	-۰/۷۹۷	۰/۱۳۱	استفاده از کمکهای نقدی و غیر نقدی نهادهای غیر دولتی	-۱/۷۶۵	۰/۲۱۷
درآمد از فروش محصولات کشاورزی و دامی در روستا به	-۰/۴۲۵	۰/۱۰۹	دسترسی به حمل و نقل عمومی در روستا	-۱/۳۲۱	۰/۱۱۲
درآمد از فروش صنایع دستی به گردشگران در روستا	۰/۷۲۶	۰/۰۹۳	برخورداری از وسیله حمل و نقل برای مصارف شخصی	-۱/۱۸۴	۰/۲۱۰
درآمد از فروش زمین به گردشگران در روستا	-۰/۶۵۷	۰/۰۷۹	برخورداری از وسیله حمل و نقل برای جابجایی مسافر	-۱/۴۳۲	۰/۰۸۴
درآمد اجاره اتاق به گردشگران در روستا	-۰/۲۱۹	۰/۲۳۷	برخورداری از وسیله حمل و نقل بار بین شهر و روستا	-۱/۷۶۵	۰/۱۴۸
شرکت در بازارهای هفتگی در شهر	-۱/۹۴۷	۰/۰۰۳	دریافت مواد غذایی از اقوام و بستگان ساکن در شهر	-۲/۲۳۱	۰/۰۰۰
خرید مواد غذایی از شهر	-۵/۹۸۷	۰/۰۰۰	دریافت وجوه ارسالی از شهر	-۰/۷۶۴	۰/۱۰۰
برگزاری بازارهای دوره ای در مناطق روستایی	-۰/۱۳۴	۰/۲۶۴	استفاده از سبد غذایی دولتی	-۱/۲۳۱	۰/۲۵۴
عضویت و ارتباط با شرکت تعاونی روستایی	۰/۳۴۷	۰/۲۶۷	استفاده از رادیو جهت دسترسی به اطلاعات مربوط به	۰/۳۱۹	۰/۱۷۱
استفاده از اینترنت جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۰/۱۱۳	۰/۶۷۴	استفاده از مطبوعات جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۰/۲۹۷	۰/۱۳۷
استفاده از فضای مجازی جهت اطلاعات مربوط به تغذیه	۰/۱۳۴	۰/۶۲۱	ارتباط با اقوام ساکن در شهر برای کسب اطلاعات تغذیه	۰/۱۰۷	۰/۶۰۹
تأثیر پذیری از فرهنگی شهری در جهت بهبود رژیم تغذیه	۰/۳۹۷	۰/۴۳۷	شرکت در کارگاههای آموزشی مربوط به تغذیه	۰/۲۱۴	۰/۴۹۷
- توزیع تغذیه رایگان در مدارس	۰/۱۶۷	۰/۵۸۶	شرکت در کارگاههای اموزشی ترویج تغذیه با شیر مادر	۰/۱۶۷	۰/۵۶۷

منبع : یافته های تحقیق، ۱۳۹۶.

جهت تحلیل رابطه میان ابعاد پیوندهای روستایی- شهری و امنیت غذایی خانوارهای روستایی از آزمون تی دو نمونه ای استفاده شده است، برهمین اساس نتایج این آزمون (جدول ۱۱)، نشان می دهد، تفاوت معناداری در بعد اقتصادی پیوند و امنیت غذایی خانوارهای روستایی وجود دارد.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

جدول ۱۱ . تحلیل رابطه میان ابعاد پیوندهای روستایی– شهری و امنیت غذایی خانوارهای روستایی

ابعاد پیوندهای روستایی- شهری		آزمون لونس برای برابری واریانس		آزمون تی برای برابری						
		F	Sig.	t	df	معنا داری دو دامنه	تفاوت میانگین	خطای تفاوت میانگین	فاصله اطمینان ۹۵ درصد	
									پایین	بالا
اقتصادی	فرض برابری واریانس	۵/۸۷۲	۰/۰۱۶	-۱/۹۳۷	۶۰۷	۰/۰۵۳	۰/۹۵۸	۰/۴۹۴	-۱/۹۳۰	-۰/۰۱۳
	فرض واریانس نا برابر			-۲/۹۸۵	۴۹۵	۰/۰۰۳	۰/۹۵۸	۰/۳۲۱	-۱/۵۸۹	-۰/۳۲۷
اجتماعی	فرض برابری واریانس	۲/۱۳۷	۰/۱۴۱	-۱/۳۸۱	۷۵۲	۰/۱۶۸	۰/۴۷۲	۰/۳۴۲	-۱/۱۴۳	-۰/۱۹۹
	فرض واریانس نا برابر			-۲/۲۷۸	۷۲۴/۴۱	۰/۰۲۳	۰/۴۷۲	۰/۲۰۷	-۰/۸۷۹	-۰/۰۶۵
فرهنگی	فرض برابری واریانس	۰/۶۸۶	۰/۴۰۳	-۰/۱۹۲	۷۵۲	۰/۸۹۸	-۰/۰۵۲	۰/۴۱۶	-۰/۶۸۰	-۰/۵۲۱
	فرض واریانس نا برابر			۰/۲۳۹	۴۸۲/۷۸	۰/۸۵۱	-۰/۰۴۰	۰/۳۲۳	-۰/۶۳۴	-۰/۵۱۴
اطلاعتی	فرض برابری واریانس	۰/۷۲۶	۰/۳۹۵	-۰/۱۸۶	۷۵۲	۰/۸۵۳	-۰/۰۶۸	۰/۳۸۶	-۰/۷۹۲	-۰/۶۵۵
	فرض واریانس نا برابر			-۰/۲۳۳	۴۸۲/۷۸	۰/۸۱۶	-۰/۰۶۸	۰/۲۹۳	-۰/۶۴۵	-۰/۵۰۸

منبع : یافته های تحقیق، ۱۳۹۶.

در مجموع برای بررسی معناداری تفاوت میان دارای امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی ازنظر ابعاد پیوندهای روستایی- شهری، از آماره لاندای ویلکز استفاده شده است. مقدار این آماره حاکی از آن است که وضعیت امنیت غذایی خانوارها از هم متفاوت است و می‌توان تابعی را برای جداسازی دو نوع خانوار و با توجه به متغیرهای موردبررسی ارائه داد، ضرایب استانداردشده تابع تشخیصی کانونی و ضرایب ماتریس ساختار نشان می‌دهد که به ترتیب بعد اقتصادی، بعد اجتماعی بیش‌ترین نقش را در تمییز خانوارهای دارای امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی ایفا می‌کند.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

جدول ۱۲. بررسی معناداری تفاوت میان خانوارهای دارای امنیت غذایی و فاقد امنیت غذایی

متغیرها	ضرایب ماتریس ساختار	ضرایب استانداردشده	کای اسکور	Wilks' Lambda	معناداری
پیوندهای اجتماعی	۰/۳۳۴	۰/۲۰۷	۲۴/۳۴۷	۰/۴۳۱	۰/۰۰۰
پیوندهای اقتصادی	۰/۶۲۱	۰/۵۰۴			
پیوندهای فرهنگی	۰/۲۰۳	۰/۱۱۰			
پیوندهای اطلاعات	۰/۱۳۷	۰/۰۷۹			

منبع: یافته‌های تحقیق،۱۳۹۶.

بر اساس نتایج تحلیل، می‌توان مدل رگرسیون لجستیک را به‌صورت رابطه زیر بیان کرد:

$$Ln\left(\frac{n}{1-n}\right) = a + B_1X_1 + B_2X_2 + \cdots B_KX_K$$

$$Ln\left(\frac{n}{1-n}\right) = (\text{constant}) + ۰/۲۰۷X_1 + ۵۰۴X_2 + ۰/۱۱۰X_3 + ۰/۰۷۹۱/۳۴۷$$

طبق این رابطه بعد اقتصادی پیوندهای روستایی- شهری دارای بیشترین تأثیر و بعد اطلاعات دارای کمترین میزان تأثیر است. بنابراین درنتیجه نهایی می‌توان گفت در محدوده موردمطالعه شاخص‌های بعد اقتصادی پیوندهای روستایی- شهری که از مهم‌ترین آنها می‌توان به تنوع فعالیت‌های اقتصادی، میزان درآمد، دسترسی به اعتبارات مالی در دستیابی به امنیت غذایی خانوارهای روستایی مؤثر است.

۵) نتیجه‌گیری

نقش پیوندهای روستایی- شهری به‌منظور درک مسائل شهر گرایی و پیدایش راه‌حل‌های مناسب برای برقراری روند توسعه متعادل شهری و روستایی، متناسب با امکانات مالی و دیگر امکانات موجود ناحیه‌ای و کشوری و حل مسئله امنیت غذایی روستائیان، ضروری به نظر می‌رسد. در این پژوهش به بررسی نقش پیوندهای روستایی- شهری بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی دهستان دهدشت شرقی در شهرستان دهدشت پرداخته شده است.

پیوندهای روستایی- شهری در ناحیه مورد مطالعه از تنوع و گوناگونی زیادی برخوردار است؛ به طوری که این روابط در بخش‌های مختلف اقتصادی در جریان است. با توجه به این که اکثر روستائیان ساکن در منطقه مورد مطالعه در بخش اول اقتصاد یعنی کشاورزی مشغول به کار می‌باشند، جریانات عمده اقتصادی بین روستاها و شهر دهدشت، مربوط به فعالیت‌های زراعی، باغی و دامی است. با گسترش صنعت در این محدوده به ویژه احداث شهرک صنعتی و افزایش واحدهای صنعتی پراکنده در محدوده دهستان، پیوند اقتصادی جدیدی بین روستاهای مورد مطالعه و شهر دهدشت به وجود آمده است، ضمن

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

اینکه تنوع شغلی را در محدوده مورد مطالعه به وجود آورده است بخش خدمات را پیش از پیش در ناحیه مورد مطالعه فعال نموده است؛ به طوری که تعداد زیادی از روستاییان در این بخش فعالیت می‌کنند و به این ترتیب در هم تنیدگی فضایی زندگی و امنیت غذایی خانوارهای روستایی با شهر یه طور فزاینده‌ای در حال افزایش است. در این زمینه نقش روابط اقتصادی شهر و روستا بسیار مهم و تأثیر گذار است. این روابط رو به رشد باعث شده تا در مواردی حالت سلطه اقتصادی شهر بر نواحی روستایی کم رنگ تر شود و به نوعی تعامل و پیوندهایی، بیشتری بر امنیت غذایی در منطقه مورد مطالعه به وجود آورد.

بنابراین درنتیجه نهایی می‌توان گفت در محدوده موردمطالعه شاخص‌های بعد اقتصادی روابط شهر و روستا که از مهم‌ترین آنها می‌توان به توان مراجعه به بازارهای هفتگی شهر برای فروش محصولات کشاورزی و دامی و صنایع دستی، دریافت وام از بانک شهری، دریافت سود سرمایه گذاری در شهر، شرکت در بازار های هفتگی در شهر، خرید مواد غذایی از شهر و غیره در دستیابی به امنیت غذایی خانوارهای روستایی مؤثر است. بنابراین در راستای امنیت غذایی خانوارهای روستایی در ارتباط با شهر، توجه به تعیین کننده‌های امنیت غذایی از جمله بهبود وضعیت اقتصادی خانوارها از طریق فراهم کردن زمینه‌های اشتغال زایی و کارآفرینی، حمایت از تولیدات مختلف زراعی، دامی و صنعتی روستاییان، بهبود وضعیت آموزشی روستاییان از طریق گسترش و توسعه خدمات آموزشی، و برگزاری کلاس‌ها و دوره‌های ترویجی مؤثر، افزایش مشارکت روستاییان، توجه به کشت محصولات مورد نیاز بازار، متنوع ساختن فعالیت‌ها به ویژه در زمینه زراعت، حمایت مستقیم نهادهای متولی در خصوص اعطای اعتبارات و تسهیلات مناسب جهت خرید ادوات کشاورزی و در واقع مکانیزاسیون اراضی و فعالیت‌های کشاورزی، توسعه خدمات الکترونیکی در روستاها، اطلاع رسانی و بازاریابی مناسب برای محصولات روستاها و... ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به یافته های پژوهش حاضر، سایر پژوهش های انجام شده به وسیله محققان داخلی و خارجی آن چنان که در بخش بررسی پیشینه به آنها پرداخته شد؛ نشان می دهد که نتایج پژوهش حاضر تأییدی است بر یافته‌های اگنس اندرسون (۲۰۱۵)، سید و ذاکری (۲۰۱۴)، چارلز ییگر و جی کاترل (۲۰۱۴)، هوانگ ژوان تاوان و همکاران (۲۰۱۳)، کریم حسین و دوید ساتی (۲۰۱۶) و قدیری معصوم و همکاران (۱۳۹۴) که به نوعی بر روابط شهر و روستا و تأثیر آن بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی پرداخته‌اند، همسو است. با توجه به نتایج حاصل از محاسبه و مقایسه شاخص‌ها پیشنهادهایی به شرح ذیل قابل‌ارائه است:

- افزایش سطح آگاهی، دانش و مهارت اعضای خانوارهای روستائیان در زمینه تولید محصولات کشاورزی در محدوده مورد مطالعه، بهبود امنیت غذایی را میسر سازد؛

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

- تهیه و آماده سازی مواد غذایی و روش تغذیه سالم و صحیح از طریق بر گزاری کلاس‌های آموزشی و ترویجی و یا از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی مانند رادیو و تلویزیون می‌تواند به بهبود امنیت غذایی آنها کمک شایانی کند؛
- گسترش فعالیت‌های گردشگری در روستاهای مستعد می‌تواند زمینه شکل گیری پیوندهای روستایی- شهری را فراهم کند؛ و موجبات امنیت غذایی خانوارهای دارای پتانسیل گردشگر مانند (روستای تل زری، ده بردل و خیارکار) گردد؛
- بر گزاری کلاس‌های آموزشی و ترویجی در زمینه اقتصاد خانواده و مدیریت مصرف درآمد در سطح خانوارها می‌تواند در جهت بهبود امنیت غذایی خانوارها مثمر ثمر باشد؛
- اهمیت به نقش زنان در اقتصاد خانوارهای روستایی، که به فعالیت‌های مثل قالی بافی، کار در مزرعه، خیاطی، صنایع دستی و... می‌پردازند، درآمد حاصل از این حوزه ها می‌تواند به اقتصاد خانوارها، به خصوص در فصولی که امنیت غذایی آنها با ریسک مواجه است کمک قابل توجهی کند؛
- اعطای یارانه به صورت مواد غذایی و غنی نمودن مواد غذایی. و همچنین، ارائه سبد غذایی به خانوارهای روستایی و به ویژه اقشار آسیب پذیر مانند سالمندان.)؛ می‌تواند به امنیت غذایی خانوارهای روستایی کمک نماید.

۶) منابع

- آزاد هدایت، حسن، مهدی پور طاهری، عبدالرضا رکن الدین افتخاری و محمد رضا رضوانی، (۱۳۹۴)، **شناسایی و تحلیل نقش تعاملات روستایی- شهری در توسعه روستایی، مورد: استان کرکوک عراق**، پژوهش های روستایی، سال ۶، شماره ۳، صص ۶۵۴-۶۳۵.
- جمعه پور، محمود، (۱۳۸۵)، **مقدمه بر برنامه ریزی توسعه روستایی، دیدگاه‌ها و روش‌ها**، سمت.
- رضوانی، محمد رضا، (۱۳۹۶)، **تحلیلی بر نابرابریهای شهر و روستا در ایران و پیامدهای آسیب شناختی آن**، دومین گزارش اجتماعی کشور، موسسه رحمان، تهران.
- رضوانی، محمدرضا و سیده محبوبه شاهچراغ، (۱۳۹۰)، **پیوندهای روستایی- شهری، شبکه‌های مهاجرت و توسعه روستایی (مطالعه موردی: ناحیه دهملا، استان همدان)** ، مجله توسعه روستایی، سال ۳، شماره ۱، صص ۱۳۰-۱۰۷.
- رکن الدین افتخاری، عبدالرضا، (۱۳۸۲)، **توسعه کشاورزی، مفاهیم، روش تحقیق، برنامه ریزی در یکپارچه سازی اراضی کشاورزی**، سمت، تهران.
- رهبر، فرهاد و علی مبینی دهکردی، (۱۳۸۳). **رویکرد نو به راهبرد امنیت غذایی (از منظر عرضه با ثبات مواد غذایی)**، فصلنامه پژوهش های اقتصادی، سال ۸، شماره ۱۴، صص ۱۸-۱.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

- سعیدی، عباس، (۱۳۸۱)، **مبانی جغرافیای روستایی**، انتشارات سمت.

- قدیری معصوم، مجتبی، مهدی چراغی و محمدرضا رضوانی، (۱۳۹۴)، **اثرات روابط اقتصادی شهر و روستا بر امنیت غذایی خانوارهای روستایی مورد:شهرستان زنجان**، فصلنامه اقتصاد و فضا و توسعه روستایی، سال ۴، شماره۴، صص ۸۵-۶۹.

- لینچ، کنت، (۱۳۸۶)، **روابط متقابل شهر و روستا در کشورهای در حال توسعه**؛ ترجمه محمد رضا رضوانی و داود شیخی؛ انتشارات پیام.

- مطیعی لنگرودی، سید حسن، حمیده خسروی مهر و علی طورانی، (۱۳۹۳)، **اثرات روابط اقتصادی شهر و روستا بر وضعیت اجتماعی و اقتصادی سکونتگاه‌های روستایی مورد مطالعه: دهستان چهل چای در شهرستان مینو دشت**، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال ۳، شماره ۱۰، صص ۴۲-۱۹.

- هاشمی تبار، محمود، احمد اکبری و مهسا درینی، (۱۳۹۷)، **تحلیل عوامل مؤثر بر امنیت غذایی در نواحی روستایی جنوب استان کرمان**، فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی، سال ۷، شماره۲،صص ۲۳۲۲-۲۱۲۳.

- Akkoyunlu,s,.(2015), **The potentlal of rural–urban linkages for ,Sustainable development and trade** International Journal of Sustainable Development & World Policy, 2015, 4(2): 20-۴۰.

- Andersson, Agnes, (2015), **Urbanization and linkages to smallholder farming in sub-Saharan Africa**: Implications for food security, Global Food Security, Volume 4, pp 1–7.

- Anriquez, G., Daidone, S., & Mane, E,. (2013), **Rising food prices and undernourishment**: A cross-country inquiry, Food Policy 38, pp 190–202.

- Babatunde, Raphael and Matin Qaim,(2010), **Impact of Off-farm Income on Food Security and Nutrition in Nigeria**, Contributed paper for the 3rd Conference of Africa Association of Agricultural Economists, "Africa and the Global Food and Financial Crises", 19 – 23 September, 2010, Cape Town, South Africa.

- Barrett, C.B., (2010). **Measuring food insecurity**. Science 327 (5967), 825–8۲۸.

- Bedeke S, 2012, **Food insecurity and copping strategies**: a perspective from Kersa district, East Hararghe Ethiopia, Food Science and Quality Management. Vol 5, pp 19-3۱.

- Caballero, B. and Popkin, B.M. 2002. **The nutrition transition**: Diet and disease in the developing world. London: Academic Press.

- Douglass, Milk (1998), **Globalization Intercity Network and Rural – Urban Linkages**: Rethinking Regional Development: Theory and Policy. In: Regional Development.

- Dercon, S. and P. Krishnan ,(1998), **Changes in poverty in rural Ethiopia 1989-۱۹۹۵: measurement, robustness tests and decomposition**. Working Paper Series, 98:7, Centre for the Study of African Economies (CSAE), Oxford University.

- Dolislager, M.D., Tschirley, D., and T. Reardon. (2015). **Consumption Patterns in Eastern and Southern Africa. Report to USAID**. East Lansing, MI, USA: Michigan State University, Innovation Lab for Food Security.

- Duclos, J.Y. and A. Araar (2005), **Poverty and equity: measurement**, policy and estimation with DAD, De′partment D'′ Economique, Universte′ Laval, Quebec, Canada.

- FAO and OECD. (2012). **Sustainable Agricultural Productivity Growth and Bridging the Gap for Small-Family Farms**: Interagency Report to the Mexican G20 Presidency. Rome: FAO.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

- FAO. (2011). **The State of Food and Agriculture 2010-2۰۱۱**: Women in Agriculture: Closing the Gender Gap for Development. Rome: FAO.

- Forster, T,(2013), I**ssues Paper: Linkages with rural development, including food security and ecosystem resources**, un habitat for abetter urban future,Coalition for Sustainble Cities& Regions in The New Un development Agenda,p1-1۰.

- Forster, T., Hussein, K., and E. Mattheisen. (2015). **City Region Food Systems**: An Inclusive and Integrated Approach to Improving Food Systems and Urban-Rural Linkages. Urban Agriculture Magazine, 29: 8-11.

- Gerbens-Leenes, P.W., Nonhebel, S. and Krol, M.S. (2010). **Food consumption patterns and economic growth**: Increasing affluence and the use of natural resources. Appetite 55:pp 597-۶۰۸.

- Getz Escudero,A,(2009)**. local food systems and urban rural linkages for food security and vibrant markets**, Heifer International, FAO - Food for cities initiative – Technical consultation on Food, Agriculture and Cities: challenges and way forward Rome, Italy 24-۲۵ September 2009.

- Global Monitoring Report, (2013). **Rural-urban dynamics and the millennium development goals**.Washington D.C.: World Bank and International Monetary Fund.Cali, M. and C.

- Godfray, H. C. J.; Beddington, J. R.; Crute, I. R.; Haddad, L.; Lawrence, D.; Muir, J. F.; Pretty, J.; Robinson, S.; Thomas, S. M.; Toulmin, C. (2010), "**Food Security: The Challenge of Feeding 9 Billion People**". Science 327 (5967): pp 812–81۸.

- Hussein,K ,Suttie,D,(2016), **Rural-urban linkages and food systems in sub-Saharan Africa**, ISBN 978-9۲-۹۰۷۲-۶۷۶-۰ □□□□□□□ □□□y 2016,p1-33.

- Kihonge, E. (2014). "**The role of small and medium enterprises (SMEs) in rural-urban inkages and economic development**: the case of Mt. Kenya Region in Central Kenya", in F. Bart (ed.), Rural and urban dynamics in the east-African mountains (to be published).

- Losch, B., Hussein, K., Bhavsar, C., Ajilore, O., and Y. Chiffoleau. (2014). **Family Farming Facing the Challenges of Urbanization and Employment**. Orientation paper, Working Group 4. France: CIRAD.

- Maxwell, S., (2006). **Food security: a post-modern perspective**. Food Policy 21 (2), pp 155-۱۷۰.

- Mengistu E., Regassa N and Yusufe N. ,(2009), **the levels, determinants and coping mechanisms of food insecure households in Southern Ethiopia**: case study of Sidama, Wolaita and GuragheZones. The Drylands Coordination Group Report No. 55, pp 21-4۷.

- Potter, Robert B. & Unwin Tim, (1989), **The Geography Urban-Rural Interaction in Developing Countrie**s, Routledge, London and New York, PP. 413-4۲۷.

- Rondinelli, D.A., (1985), **Applied Methods of Regional Analysis**: the spatial Dimensions of Development policy, Westview, Boulder.

- Renzaho, Andre M.N., and David Mellor (2010), Food security measurement in cultural pluralism: Missing the point or conceptual misunderstanding? Nutrition. 2010 Jan; 26(1): pp 1-۹.

- Smith, P. (2013), **Delivering food security without increasing pressure on land**, Global Food Security 2 (2013) 18 –23.

- Sustainable Development Department. (2006). **Agricultural Extension, Rural Development and the Food Secueity Challenge**. FAO Corporate Document Repositor.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]

- Tacoli, C. (1998). "**Rural-urban interactions**: A guide to the literature", Environment and Urbanization, Vol. 10 N°1 (April), pp. 147-16۶.

- Tawodzera, Godfrey, (2014), **Rural-Urban Transfers and Household Food Security in Harare's Crisis Context**, Journal of Food & Nutritional Disorders,pp 1-1۰.

- Thanh Hoang, X, Tuan Anh,T, Trong Quang, L, Thi Giang,D, Thi Thu,Phuong,D,(2013), **Food security in the context of Vietnam's rural-urban linkages and climate change**, International Institute for Environment and Development 80-۸۶ □□□□'□ □□□ Road, London WC1X 8NH, UK.

- Un, (1948), **The Universal Declaration of Human Rights**, http://www.un.org.

- UN-Habitat, (2012): **Young People: Participation and Sustainable Development in an Urbanizing World**, United nations Human Settlement Programme, Nairobi.

- Von Braun, J., (2007)**. Rural–urban linkages for growth**, employment and poverty reduction.Washington, DC: International Food Policy Research Institute.

- World Bank, (2006). **World development report**: Equity and development. New York: Oxford University Press.

- Yeager, Charles D and Jay D. Gatrell, (2014), **Rural food accessibility**: An analysis of travel impedance and the risk of potential grocery closures, Applied Geography, non 53, pp 1-1۰.

- Zakari, Seydou ET all, (2014), **Factors Influencing Household Food Security in West Africa:** The Case of Southern Niger, journal Sustainability, no 6, pp 1192-1۲۰۲.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-03-29]